

IN HET MOERASLAND.

Geen kinderlach
Klinkt hier in 't rond,
Geen maagdenvoet
Betreedt deez' grond;
Slechts spichtig gras in 't zwart moeras,
Dat spiegelt in den donk'ren plas.
REDDINGIUS.

Zoo ooit deze streek in drogen, vasten grond mocht veranderd worden, mag men hier zeker wel met Tollens spreken van een land, „uit wier en dras geweld." Want „wier en dras" — dat is voor een groot deel La Camargue. Tusschen de voornaamste armen van de Rhône strekt het zich in driehoekigen vorm uit, nu eens een wezenlijk landschap toonend, zelfs met buitenplaatsen en pachthoeven, alles door dijken beveiligd tegen overstromingen, maar ook hier en daar schier enkel water-vlakte. Uit ondiepe poelen vol riet en biezen stijgen de dampen op, die zich over den naasten omtrek verspreiden. La Camargue geeft verscheidenheid. Van landerijen met golvend graan, dat welig groeit en dat met volle aren pronkt, komt men op de weiden met de duizenden schapen; en naast en tusschen deze goede gronden liggen de moerassen met hun ongezonde nevels, die de somberheid brengen in het leven der menschen, die er niet ver vandaan wonen.

Van October tot Mei hoedt de herder daar zijn kudde; dan gaat hij naar de bergen; hij stijgt de Alpen op, de groote honden naast zich. De zuivere berglucht, dat is wat anders dan de nevelige atmosfeer der lage landen.

En toch — La Camargue — voor velen onzer geheel onbekend — heeft z'n eigenaardige bekoring. De kleuren der delta zijn zoo harmonisch, zoo innig-fijn, zoo zacht en toch zoo sprekend, dat het eiland in sommige momenten een sprookjeswereld gelijk, vol verrassingen, die daar niet zouden worden verwacht.

Onze plaat geeft daar niet veel van te zien, er ontbreekt zelfs iets heel belangrijks, dat het oeverland der Middellandsche Zee kenmerkt: de flamingo. La Camargue is het eiland der watervogels en vooral de flamingo's zijn er thuis. Het rood van deze groote vogels komt zoo goed bij het grauw en groen van de waterplanten. „Als ze daar drijven," heeft een natuurbespieder gezegd, „zou men kunnen meenen, dat de plassen of door een rooden dam omgeven of met een groot aantal drijvende, roode bladen bedekt zijn." Want de vleugels der dieren zijn frisch-rood, als pas geopende rozen, die, gedrenkt door dauw, blozen in de vriendelijke stralen der opgaande zon. De Grieken noemden hem dan ook purpervleugel.

Geen schooner schouwspel dan wanneer duizenden dezer dieren in lange reeksen in het water staan en door de zon worden beschenen. Een prachtig kleurenspeel boeit dan het oog, en wanneer de vogelen plots opwieken naar boven, dan geeft het levend rood tegen het fijne hemelsblauw een verrukkelijk gezicht.

Eigenaardig is zeker, dat het rood der vleugels verdwijnt, als de flamingo vegetariër moet worden. Alleen bij het gebruik van gemengd voedsel houdt het z'n kleur.

En bij deze bewoners van dit oeverland mogen we dan de runderen niet vergeten. „Breedsochtige" runderen, „van hoornen hoog," weiden er op de plekken, waar nog wat te grazen is. En zoo'n kudde runderen komt daar aan. Als een schapentroep nadert ze. De vlugsten van „begrip" allicht voorop en de rest wel volgend in den naderenden avond. Daar op den voorgrond is de herder, in wien we zeker geen herder hadden vermoed, als z'n vee het niet vertelde. Fatsoeneer dien hoed wat; den bol wat hooger; buig den rand anders, zet een wapperende vederbos voorop; voorzie den man ook van passend schoeisel en stel u hem voor wèl gespoord bovendien; of hij niet dienen kan voor heraut, die de komst van een held aankondigt, zoo het kleine blaasinstrument voegen kon bij zulk een doel, zoo ge niet al-maar denken moest aan de lange bazuin.

Maar de verbeelding heeft hier ganschelijk geen ruim spel. Het is een herder, die man te paard, al lijkt hij schier in niets op onze Veluwsche en Drentsche schapen-leiders, die we ons in typische omlijsting voorstellen: op den heuvel, den spitsoor naast den man, den sokkenbreier.

Het is een herder, en een hond heeft hij ook, maar naast den herdershond bezit hij mede een herderspaard.

En voor Provence is hij een type. Ge moest hem eens kunnen zien naast zijn ros. Hoe ge hem opnemen zoudt met belangstelling, het kleine manneke, rood van haar en met rood in de oogen, passend bij de flamingo's van z'n poelen, zilveren ringen in de ooren, zooals Daudet hem zoo mooi schilderen kon. Hij is een model voor een schilder, als hij hem in z'n eigenaardige Provençaalsche herdersdracht verschijnt. Hij herinnert aan de herders der Romeinsche Campagna. Men herkent hem voorts onmiddellijk aan den kleinen horen en aan de lange lans, die in een drietand eindigt.

Het is een moment, dat de aandacht trekt, als hij bij het vallen van den avond eentonig toet op het trompetje, de kudde roept naar huis en ze straks naar de stallen drijft.

Of ze den man kennen in z'n voornaamsten karaktertrek durf ik niet met zekerheid zeggen. Misschien wel — en dan zullen ze zich geen tweemaal laten roepen, dan weten ze dat hij Franschman, meer nog, dat hij Provençaalsch Franschman is. Hij is de drift in persoon. Hij heeft iets van dat vurige, dat in Zuid-Europa kan opgemerkt en dat van bruisend bloed heeft doen spreken, hoewel een loomheid als reactie bij dit vurig ras niet zeldzaam is. Hij vliegt op in toorn, als kalmer landaard eerst zou beginnen te denken, of het ook tijd wordt om boos te kijken; hij is even snel man van de daad, als van het woord; denken en spreken en doen is hem een eenheid van actie. Snel combineert hij die drie, en dit komt hem op menig verdriet te staan.

Maar hij heeft niets van dat deftige, dat kalm-verwaande van sommige Zuidelijke naturen, niets van dat onuitstaanbaar trotsche, dat u in Spanje ergert in een simpel man, wien ge iets hebt gevraagd, en die u dan door blik en houding er opmerkzaam op wil maken, dat ge de eer hebt, met een ezeldrijver te spreken!

Hij heeft als alle driftige naturen ook z'n goede kwaliteiten. Gauw boos en gauw weer goed — hiermee is onze herder gekarakteriseerd, al is het ook niet gewenscht tijdens het woeden van de bui met hem in aanraking te komen.

En zoo herhaalt zich dan dag aan dag hetzelfde leven, eentonig al door het landschap, waarin het verkeert en door het werk, waardoor het zich een bestaan moet verzekeren.

Niet een te benijden leven — in die ongezonde moeraslanden, waar het leven in z'n tier en rijken bloei niet gevonden wordt, waar het eer vandaan vliedt naar het Oosten, om er in de lachende Riviéra te blozen en te schitteren.

Toch — La Camargue moge dan voor een deel een woestenij zijn, benijdenswaardig is nochtans het lot van den herder, vergeleken bij dat van den weeldemensch, die in het Paradijs in 't Oosten, bedwelmd door speelwoede, z'n bezittingen waagt in de hollen van Monte Carlo!

„In Paradijzen nestlen slangen," zong Vondel eens, en voor de poort van Monte Carlo mocht wel dit vers in de talen van de volken geschreven zijn.

Laat de man het zoo eenzaam hebben, als we het ons maar kunnen voorstellen, — hij is aan dit leven even gewend als wij aan de gezelligheid onzer steden en dorpen, — als hij tevreden is in dit leven, als hij zeggen kan, hij, de herder van La Camargue: „L'Eternel est mon berger," dan kan hij ook zingen, juichen: „je n'aurai point de disette!" *)

Het kruid dier echte tevredenheid kan ook groeien in de moeraslanden van Zuidelijk Provence.

A. L. V. H.

*) De Heere is mijn herder; mij zal niets ontbreken.

